

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. heinäkuuta 2023
(OR. en)

11132/1/23
REV 1

ECOFIN 658
UEM 192
SOC 484
EMPL 335
COMPET 679
ENV 758
EDUC 271
RECH 303
ENER 394
JAI 904
GENDER 135
ANTIDISCRIM 129
JEUN 173
SAN 410

ILMOITUS

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Ed. asiak. nro:	11132/23
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 603 final
Asia:	NEUVOSTON SUOSITUS Tšekin vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2023) 603 final perustuva, neuvoston ja Eurooppa-neuvoston käsittelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu ...,

Tšekin vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

---

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241³, jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä 'tukiväline', tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään taloudellista ja osallistavaa elpymistä sekä kestävien ja kasvua edistävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamista, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Tukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

---

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023; tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023 vuotuisen kestävä kasvun selvityksen 2023 painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyuden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella laadittavan vuoden 2023 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tšekki kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta⁴ 16 päivänä toukokuuta 2023 ja yhteisen työllisyysraportin 13 päivänä maaliskuuta 2023.
- (3) Unionin talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopoliittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun unioni pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, sen talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiasokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin sekä keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävä ja osallistavan kasvun tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti unionin kilpailukykyyn ja tuottavuuden parantamiseen.

---

⁴ Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä toukokuuta 2023, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon ”Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle”, jäljempänä ’Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma’. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Se täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on myös luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä unionin kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien nettonollateknologioiden ja -tuotteiden tuotantokapasiteettia unionissa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma rakentuu seuraavien neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen”, jonka perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään ensisijaisia politiikkoja, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan kyseisiin ensisijaisiin politiikkoihin liittyviä toimia.
- (5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyi edelleen tukivälineen täytäntöönpanon mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435⁵, jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja unionin energihuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. REPowerEU-asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Kyseiset uudistukset ja investoinnit auttavat myös parantamaan unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä, kuten Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmassa hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuen luokka, jota ei makseta takaisin; tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.

---

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

(7) Komissio hyväksyi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024, jäljempänä '8 päivänä maaliskuuta 2023 annettu tiedonanto'. Sillä pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinoitua. Komissio muistutti, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023 ja 2024 komissio vaati finanssipolitiikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestäväällä tavalla, ja kehotti jäsenvaltioita esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmilla varmistetaan, että perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) noudatetaan ja varmistetaan uskottava ja jatkuva velan vähentäminen tai velan pitäminen maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio myös kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintasokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava tällaiset toimenpiteet haavoittuviin kotitalouksiin ja yrityksiin paremmin. Komissio totesi, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin. Lisäksi, kuten linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 9 päivänä marraskuuta 2022 annetussa komission tiedonannossa ehdotetaan, julkista taloutta koskevat suositukset laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta. Komissio suositti, että kaikki jäsenvaltiot edelleen suojaavat kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistavat tukivälineen ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

- (8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla unionin talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestävää ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Komission ehdotusten tavoitteena on parantaa kansallista sitoutumista, yksinkertaistaa ohjausjärjestelmää ja lisätä keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Suuntaviivoista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 14 päivänä maaliskuuta 2023 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti tavoitteena on, että lainsäädäntötyö saadaan päätökseen vuonna 2023.
- (9) Tšekki toimitti 1 päivänä kesäkuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 8 päivänä syyskuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Tšekin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä⁶. Rahoituserien maksamisen ehtona on, että komissio on hyväksynyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti päätöksen, jossa todetaan, että Tšekki on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

---

⁶ ST 11047/2021 INIT; ST 11047/2021 ADD 1; ST 11047/2021 ADD 1 COR 1.

- (10) Tšekki toimitti 13 päivänä huhtikuuta 2023 vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa ja 28 päivänä huhtikuuta 2023 vuoden 2023 lähentymisohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ohjelmat on arvioitu yhdessä, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Tšekin puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.
- (11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Tšekkiä koskevan vuoden 2023 maaraportin. Siinä arvioidaan Tšekin edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Tšekki on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Tšekin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(12) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Tšekistä perusteellisen tarkastelun, jonka tulokset se julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023. Komission päätelmä oli, että Tšekillä ei ole makrotalouden epätasapainoja. Haavoittuvuudet liittyvät erityisesti hintakilpailukykyyn ja asuntojen hintoihin. Ne ovat kuitenkin todennäköisesti tulevaisuudessa vähäisiä, koska kotitalouksien velkaantumista on rajoitettu ja inflaation odotetaan hidastuvan merkittävästi unionin keskiarvoa nopeammin. Energian hintasokki vaikutti talouteen voimakkaasti, ja inflaatio kasvoi nopeasti. Inflaation kiihtymiseen on vaikuttanut myös covid-19-pandemiasta lähtien löyhä finanssipolitiikan viritys. Vaikka hintapaineet pysyvät yleisesti korkeina, hintakilpailukyvyn ennakoidaan osittain elpyvän energiahintojen laskiessa, eikä välittömiä ulkoisia kestävyysliittymiä haasteita ole näkyvissä. Inflaation odotetaan hidastuvan merkittävästi unionin keskiarvoa nopeammin. Jos inflaatio jatkuu, se saattaa kuitenkin aiheuttaa Tšekille kilpailukykyyn liittyviä riskejä. Vaihtotaseen viimeaikainen heikkeneminen edellyttää tiivistä lisäseurantaa. Viime vuosina asuntojen kysyntä kasvoi voimakkaasti alhaisen korkotason, suuren tulojen kasvun ja höllennettyjen makrovakaustoimenpiteiden vuoksi, eikä asuntojen tarjonta pysynyt sen vauhdissa. Asuntojen hinnat kasvoivat voimakkaammin pandemian aikana ja muuttuivat maltillisemmiksi vuoden 2022 puolivälissä korkeiden korkojen ja tiukempien lainaehtojen myötä. Merkittävän asuntojen hintojen korjausliikkeen riskit vaikuttavat kuitenkin alhaisilta, kotitalouksien velkaantumista on rajoitettu ja pankkisektori on vakaa. Jos tarjonta pysyy rajallisena keskipitkällä aikavälillä, se nostaa kuitenkin edelleen hintoja. Inflaation suitsimiseksi tarvitaan edelleen toimia. Inflaation nopea hillitseminen edellyttää kysynnän kasvun voimakasta hidastamista, mikä voidaan puolestaan saavuttaa riittävän tiukalla raha- ja finanssipolitiikalla.

- (13) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan Tšekin julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2021 oli 5,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 3,6 prosenttiin vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 42,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2022 loppuun mennessä 44,1 prosenttiin. Komissio antoi 24 päivänä toukokuuta 2023 Europan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen. Kyseisessä kertomuksessa käsiteltiin Tšekin julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2022 sen julkisen talouden alijäämä ylitti perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että alijäämäkriteeriä ei ole noudatettu. Komissio ei ehdottanut 8 päivänä maaliskuuta 2023 antamansa tiedonannon mukaisesti uusien liiallisen alijäämän menettelyjen aloittamista keväällä 2023. Tämän jälkeen komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Tšekin olisi otettava tämä huomioon toteuttaessaan vuoden 2023 talousarviotaan ja laatiessaan talousarviotaan vuodeksi 2024.
- (14) Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 tällaisia finanssipolitiikan verokertymää vähentäviä toimenpiteitä olivat muun muassa bensiinistä ja dieselistä perittävien valmisteverojen alentaminen, yritysten tieveron peruuttaminen ja loppukäyttäjien maksamien uusiutuvan energian lisämaksujen alentaminen; tällaisiin finanssipolitiikan menoja lisääviin toimenpiteisiin kuuluivat kiinteämääräinen energialaskujen rahoitus (nk. säästötariffi), tuki niille toimialoille, joihin korkeat energian hinnat vaikuttavat, ja kertaluonteinen lapsilisä. Komissio arvioi, että kyseisistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet nettokustannukset olivat 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet myös Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun tarjoamisen talousarviokustannukset, joiden arvioidaan olleen 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022. Samaan aikaan covid-19-kriisiin liittyvien väliaikaisten hätätoimenpiteiden arvioidut kustannukset laskivat 0,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, kun ne vuonna 2021 olivat 2,0 prosenttia.
- (15) Neuvosto suositti⁷ 18 päivänä kesäkuuta 2021, että Tšekki varmistaa, että finanssipolitiikan viritys on vuonna 2022 edelleen kasvua tukeva, tukivälineen tarjoama sysäys mukaan lukien, ja jatkaa kansallisesti rahoitettavia investointeja.

---

⁷ Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, jolla annetaan neuvoston lausunto Tšekin vuoden 2021 lähentymisohjelmasta (EUVL C 304, 29.7.2021, s. 10).

- (16) Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys⁸ oli vuonna 2022 neuvoston suosituksen mukaisesti pitkälti neutraali eli –0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Neuvoston suosituksen mukaisesti Tšekki jatkoi elpymisen tukemista muun muassa tukivälineestä rahoitettavilla investoinneilla. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot olivat 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022 (1,1 % suhteessa BKT:hen vuonna 2021). Kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla oli finanssipolitiikan viritykseen neutraali vaikutus⁹. Kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) oli samaan aikaan finanssipolitiikan viritykseen kiristävä 0,3 prosenttiyksikön vaikutus. Sen vuoksi Tšekki on pitänyt kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvun riittävästi kurissa. Sen vuoksi Tšekki on neuvoston suosituksen mukaisesti jatkanut kansallisesti rahoitettavia investointeja.
- (17) Vuoden 2023 lähentymisohjelmaan sisältyvien julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on komission kevään 2023 talousennusteen mukainen. Hallitus ennakoi reaalisen BKT:n kasvavan 0,1 prosenttia vuonna 2023 ja 3,0 prosenttia vuonna 2024. Komission kevään 2023 talousennusteessa puolestaan reaalisen BKT:n ennakoitaan olevan samankaltainen siten, että kasvu on 0,2 prosenttia vuonna 2023 ja 2,6 prosenttia vuonna 2024.

---

⁸ Finanssipolitiikan viritystä mitataan perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) muutoksena suhteessa keskipitkän aikavälin potentiaaliseen kasvuun. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot. Lisätietoja on julkisen talouden tilastotaulukoiden laatikossa 1.

⁹ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla oli elvyttävä vaikutus, joka oli 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä johtuu muun muassa Tšekin postille postin yleispalvelujen tarjoamisesta vuosina 2018–2022 maksetuista maksuista.

- (18) Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä supistuu 3,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Tämä pieni supistuminen vuonna 2023 johtuu pääasiassa suuremmista menoista, kuten energiatukitoimenpiteisiin liittyvistä avustuksista, tai suuremmasta kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta. Muiden menoerien pienempi kasvu ja suuremmat unionin varoista saatavat tulot kompensoivat näitä vaikutuksia. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velka, joka oli vuoden 2022 lopussa 44,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistuu vuoden 2023 loppuun mennessä 43,5 prosenttiin. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä on 3,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Tämä vastaa vuoden 2023 lähentymisohjelmassa ennakoitua alijäämää. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2023 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa pienempi, 42,9 prosenttia. Ero johtuu siitä, että nimellisen BKT:n ennakoidaan kasvavan enemmän.

(19) Toimenpiteiden, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Kyse on toimenpiteistä, joita on jatkettu vuodesta 2022 (muun muassa loppukäyttäjien maksamien uusiutuvan energian lisämaksujen ja dieselin valmisteverojen alentaminen), ja uusista toimenpiteistä, kuten sähkön ja kaasun hintakatosta ja lämmitysalalla myönnettävästä tuesta. Kyseisten toimenpiteiden kustannukset kompensoidaan osittain verottamalla energiatoimittajien satunnaisia voittoja maksulla, jonka sähköntuottajat maksavat tietyn hintatason ylittävistä tuloista, ja satunnaisia voittoja koskevalla verolla, joka peritään sähkön ja kaasun, fossiilisten raaka-aineiden louhinnan, polttoaineiden ja petrokemian tuotteiden tuotannon ja kaupan alalla toimivilta yrityksiltä. Kun kyseiset tulot otetaan huomioon, tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁰. Useimmat vuoden 2023 toimenpiteet eivät vaikuta energian hintojen noususta eniten kärsiviin kotitalouksiin tai yrityksiin kohdennetuilta eikä niillä täysin säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia. Näin ollen kohdennettujen tukitoimenpiteiden määrä, joka on otettava huomioon arvioitaessa 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen¹¹ noudattamista, on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 (kun se vuonna 2022 oli 0,2 % suhteessa BKT:hen). Kustannusten, joita Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun tarjoaminen aiheuttaa julkiselle taloudelle, ennustetaan pienenevän 0,1 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2022 verrattuna.

---

¹⁰ Luku kuvaa toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, mukaan lukien juoksevat tulot ja menot sekä mahdolliset pääomamenoja koskevat toimenpiteet.

¹¹ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Tšekin vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 19).

- (20) Neuvosto suositti 12 päivänä heinäkuuta 2022 antamassaan suosituksessa, että Tšekki toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen¹² kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Tšekin olisi oltava valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Tšekille suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa tukivälineen ja muiden unionin varojen avulla.
- (21) Vuonna 2023 finanssipolitiikan viritys on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan kiristävä (+1,4 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio on korkea. Vuonna 2022 finanssipolitiikan viritys oli pitkälti neutraali (−0,1 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) ennakoitaan olevan finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 kiristävä vaikutus, joka on 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Perusmenojen kasvuun sisältyvät energian hintojen noususta eniten kärsiviin kotitalouksiin ja yrityksiin kohdennettujen tukitoimenpiteiden kustannukset, jotka supistuvat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Siihen sisältyvät myös vähentyneet kustannukset tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta siirtymään joutuneille henkilöille (vähennys 0,1 % suhteessa BKT:hen). Yhteenvetona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennakoitu kasvu on 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukainen. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavien menojen ennakoitaan olevan 1,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla ennakoitaan olevan finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä vaikutus, joka on 0,5 prosenttiyksikköä¹³. Sen vuoksi Tšekki aikoo rahoittaa lisäinvestointeja tukivälineestä ja muista unionin varoista, ja sen ennakoitaan myös jatkavan kansallisesti rahoitettuja investointeja. Tšekki aikoo rahoittaa julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen. Investoinnit kohdistuisivat esimerkiksi julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen tai rautateihin tai digitaalisiin palveluihin ja niitä rahoitetaan osittain tukivälineellä ja muilla unionin varoilla.

---

¹² Tšekin potentiaalisen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, keskipitkällä aikavälillä (kymmenen vuoden keskiarvo) on komission kevään 2023 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 13,3 prosenttia.

¹³ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla ennakoitaan olevan kiristävä vaikutus, joka on 0,1 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

- (22) Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämän odotetaan pienenenevän vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan 2,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämä supistuminen vuonna 2024 johtuu pääasiassa siitä, että energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain, minkä seurauksena tuet ovat alhaisempia, ja siitä, että sosiaalimaksut kasvavat vähemmän kuin nimellinen BKT. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan kasvavan vuoden 2024 loppuun mennessä 44,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 3,0 prosenttia vuonna 2024. Tämä vastaa pitkälti vuoden 2023 lähentymisohjelmassa ennakoitua alijäämää. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2024 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa pienempi, 43,1 prosenttia.
- (23) Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan useimmista energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain vuonna 2024. Komission tämänhetkinen oletus on, että energiatukitoimenpiteiden nettokustannukset vuonna 2024 ovat 0,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 ne olivat 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Nämä arviot perustuvat oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen.

- (24) Asetuksessa (EY) N:o 1466/97 kehoitetaan parantamaan rakenteellista rahoitusasemaa vuosittain keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoitteen saavuttamiseksi käyttäen viitearvona 0,5:tä prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁴. Ottaen huomioon julkisen talouden kestävyteen liittyvät näkökohdat ja tarpeen supistaa alijäämää alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen komissio katsoo, että rakenteellista rahoitusasemaa olisi asianmukaista parantaa vähintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Jotta tällainen parannus voidaan varmistaa, kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen kasvu¹⁵ ei komission menetelmän mukaisesti saisi vuonna 2024 olla enempää kuin 6,0 prosenttia, kuten nyt suositellaan. Tämä auttaa myös vähentämään pohjainflaatiota, joka on paljon unionin keskiarvoa korkeampi ja joka voisi korkeana pysyessään heikentää kilpailukykyä. Samaan aikaan olisi asteittain luovuttava jäljellä olevista energiaturvatoimenpiteistä (komission tämänhetkisen arvion mukaan 1,3 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023), jos energiamarkkinoiden kehitys sen sallii, ja aloitettava vähiten kohdennetuista toimenpiteistä, ja saatavat säästöt olisi käytettävä julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Komission arvioiden mukaan tuloksena oleva nettomääräisten perusmenojen kasvu alittaisi vuodelle 2024 suositellun enimmäiskasvuvauhdin.
- (25) Olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana, kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot kasvavat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 3,0 prosenttia vuonna 2024. Tämä jää alle suositellun kasvuvauhdin.
- (26) Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisten investointien ennakoidaan supistuvan vuosien 2023 ja 2024 välisenä aikana 4,9 prosentista suhteessa BKT:hen 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Investointien supistuminen johtuu kansallisesti rahoitettavien investointien ja muista unionin varoista kuin tukivälineestä rahoitettavien investointien vähenemisestä.

---

¹⁴ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklassa edellytetään myös yli 0,5 prosentin sopeutusta suhteessa BKT:hen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden julkinen velka on yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen tai joiden velanhoitokykyyn kohdistuu huomattavampia riskejä.

¹⁵ Nettomääräiset perusmenot määritellään kansallisesti rahoitetuiksi menoiksi ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä, korkomenoja ja suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja.

- (27) Vuoden 2023 lähentymisohjelmassa esitetään julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehitysura vuoteen 2026 saakka. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden alijäämän odotetaan supistuvan asteittain 2,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja 2,2 prosenttiin vuoteen 2026 mennessä. Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan sen vuoksi supistuvan alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velka kasvaa siten, että se on vuoden 2024 lopussa 44,0 prosenttia ja vuoden 2026 loppuun mennessä 45,0 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- (28) Tšekin julkisen talouden kestävyyskohdistuu riskejä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Kolmen viime vuoden aikana toteutetut tietyt vaikutuksiltaan pysyvät finanssipoliittiset toimenpiteet, mukaan lukien ansiotuloveropohjan pienentäminen ja useat sosiaaliturvamenojen indeksoinnit, jotka ylittävät lakisääteisen vähimmäismäärän, ovat heikentäneet rakenteellista rahoitusasemaa. Julkisen talouden kestävyyskohdistuu keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä lisäpainetta väestön ikääntymisestä aiheutuvien kustannusten kasvun vuoksi. Eläkemenojen odotetaan kasvavan vuosien 2030 ja 2050 välillä 8,8 prosentista 11,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen sen vuoksi, että vanhushuoltosuhteen ennustetaan kaksinkertaistuvan¹⁶ ja eläkeiälle on asetettu yläraja vuoden 2030 jälkeen. Lisäksi väestön ikääntymisen johdosta julkisen terveydenhuollon menojen ennustetaan kasvavan 0,9 prosenttiyksikköä ja pitkäaikaishoidon menojen 1,7 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä. Julkisen talouden kestävyyttä pitkällä aikavälillä voitaisiin parantaa muun muassa mukauttamalla eläkeikää elinajanodotteen nousun mukaisesti, ottamalla käyttöön kannustimia ikääntyneiden työvoimaosuuden nostamiseksi, vähentämällä varhaista eläköitymistä, mukauttamalla eläkkeiden indeksointiastetta ja lisäämällä työvoiman tarjontaa eläkejärjestelmän tulojen lisäämiseksi.

---

¹⁶ Komission toukokuussa 2021 esittämän vuoden 2021 ikääntymisraportin mukaan.

- (29) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Tšekin elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on käynnissä, mutta se saattaa viivästyä jonkin verran. Tšekki esitti yhden maksupyynnön, joka vastasi 37:ää elpymis- ja palautumissuunnitelman välitavoitetta ja tavoitetta ja jonka perusteella maksettiin yhteensä 928 miljoonaa euroa. Hallinnollisia valmiuksia on edelleen parannettava ja keskeiset uudistukset ja investoinnit on asetettava etusijalle, jotta varmistetaan suunnitelman oikea-aikainen täytäntöönpano. Suunnitelmaa on tarkoitus tarkistaa vuonna 2023 lisäyksillä, jotka kattavat uuden REPowerEU-luvun ja joilla otetaan huomioon sellaisen tuen kasvu, jota ei makseta takaisin. Tšekki ilmoitti 30 päivänä maaliskuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 14 artiklan 6 kohdan mukaisesti aikomuksensa hakea enintään 11 miljardia euroa ylimääräistä lainatukea tukivälineestä. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisä uudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Tšekin strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän alalla. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemman muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.
- (30) Komissio hyväksyi kaikki Tšekin koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022. Koheesiopolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen, taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen sekä Tšekin alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.
- (31) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja koheesiopolitiikan ohjelmilla, Tšekillä on useita lisähaasteita, jotka liittyvät asumiseen, energiapolitiikkaan ja vihreään siirtymään.

(32) Asumisen hinta on Tšekissä ollut unionin korkeimpia viimeisten viiden vuoden aikana, ja siinä on suuria alueiden välisiä eroja. Asuntojen hintojen suuri kasvu on vaikeuttanut keskituloisten mahdollisuuksia ostaa kiinteistöjä. Tämä on lisännyt vuokra-asuntojen kysyntää, mikä on puolestaan nostanut vuokria. Lisäksi pienen sosiaalisen asuntokannan (osuus koko asuntokannasta oli 0,4 % vuonna 2020, kun unionin keskiarvo oli 7–8 %¹⁷) vuoksi ei pystytä vastaamaan kaikkien pienituloisten ja heikossa asemassa olevien kotitalouksien kysyntään, eikä nykyisiä asumistukia hyödynnetä riittävästi. Tämä johtuu osittain hallinnollisesta rasitteesta, leimautumisesta ja tiedon puutteesta. Tämän seurauksena asuntoa tarvitsevien perheiden määrä on kasvanut viime vuosina, mikä lisää talousarviolle ja terveydenhuoltojärjestelmälle aiheutuvia kustannuksia. Covid-19-pandemia ja Ukrainasta sotaa pakenevien ihmisten maahantulo ovat pahentaneet näitä jo aiemmin olemassa olleita haasteita entisestään. Koheesiopolitiikan rahoitus on edelleen tärkeä lähde, josta voidaan pilotoida ja rahoittaa sosiaaliseen asuntotuotantoon kohdistuvia investointeja ja edistää siten sosiaalista suojelua ja osallisuutta. Tilanteen merkittävää parantamista varten tarvitaan kuitenkin muita rahoituslähteitä. Tšekissä ei ole sosiaalista asuntotuotantoa koskevaa lainsäädäntöä eikä kattavaa kehystä. Tämä vaikeuttaa hajanaisen asuntopolitiikan koordinointia sekä kansallisten ja alueellisten elinten vastuiden määrittelyä. Vakaa ja kestävä kansallisista lähteistä peräisin oleva rahoitus sekä vuokra- tai osuuskunta-asuntoja koskevien kannustimien käyttöönotto auttaisivat lisäämään kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa ja varmistamaan näiden toimien jatkuvuuden ja laajentamisen. Tehokas koordinointi olisi ratkaisevan tärkeää asuntotarjonnan lisäämiseksi, olemassa olevien asuntojen jälleenrakentamiseksi ja peruskorjaamiseksi ja tyhjinä olevien asuntojen käyttöönottamiseksi.

---

¹⁷ Affordable Housing Database of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), <http://oe.cd/ahd>.

- (33) Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen alkamisen jälkeen Tšekki on vähentänyt merkittävää riippuvuuttaan Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista monipuolistamalla kaasutoimituksiaan. Siinä missä Tšekki oli aiemmin täysin riippuvainen Venäjän kaasutoimituksista, se on nyt siirtynyt käyttämään monipuolistettuja kaasutoimituksia Norjasta ja nesteytetyn maakaasun (LNG) tuontia. Se ei ole kuitenkaan vähentänyt fossiilisten polttoaineiden kulutusta, minkä vuoksi siihen kohdistuu korkea toimitushäiriöiden ja hintapiikkien riski, jolla on suuria kielteisiä vaikutuksia kotitalouksille ja teollisuudelle. Maakaasun kulutus väheni Tšekissä 17 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä ylittää 15 prosentin vähennystavoitteen. Tšekki voi jatkaa kaasun kysynnän tilapäiseen vähentämiseen tähtääviä toimia 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka neuvoston asetuksen (EU) 2022/1369¹⁸ mukaisesti.
- (34) Uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa Tšekissä ovat haitanneet lähinnä sääntelyä koskevat rajoitukset, lupamenettelyt ja jakeluverkon rajallinen kapasiteetti. Tšekki on edistynyt useiden sääntelyyn liittyvien haasteiden ratkaisemisessa: se on esimerkiksi poistanut sähkön tuottamista koskevan luvan ja pieniä aurinkosähköjärjestelmiä (enintään 50 kWp) koskevan rakennusluvan tarpeen ja tehnyt sääntelymuutoksia asennusten helpottamiseksi. Tarvitaan kuitenkin lisätoimia, jotta voidaan lisätä energiayhteisöjen ja itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävien kuluttajien toimintamahdollisuuksia sekä ottaa käyttöön uusiutuvia energialähteitä koskeva keskitetty palvelupiste ja ydinkehittämisaalueita ja tehostaa siten uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa edistämällä verkon laajentamista. Avainasemassa ovat sähköjärjestelmän joustavuus (kuten kysyntäjousto ja varastointi) sekä pienten järjestelmien ja älykkäiden mittausjärjestelmien asennus. Verkkoihin liittyviä sääntelyn uudistuksia olisi täydennettävä investoinneilla verkon kapasiteetin laajentamiseen, joustavuutta koskeviin kannustimiin sekä uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon. Tšekillä on myös vankkaa teollista potentiaalia vihreiden teknologioiden valmistuksessa, ja se voisi nopeuttaa investointeja ilmastoystävällisten ratkaisujen ja hiilestä irtautumiseen tähtäävien ratkaisujen kehittämiseen ja laajentamiseen, jotta ilmastoneutraalius saavutetaan vuoteen 2050 mennessä.

---

¹⁸ Neuvoston asetukset (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

- (35) Venäjän Ukrainaan kohdistamasta hyökkäyksestä aiheutunut energian hintojen nousu on korostanut tarvetta parantaa Tšekin rakennuskannan energiatehokkuutta ja torjua energiaköyhyyttä. Tšekki on reagoinut käynnistämällä asuinrakennuksia koskevia ohjelmia ja auttamalla ikäihmisiä ja pienituloisia kotitalouksia. Energiatehokkuuden parantamiseksi tarvitaan kuitenkin lisätoimia lisäämällä saatavuutta. Tämä on mahdollista helpottamalla kotitalouksien ja teollisuuden hallinnollisia mahdollisuuksia saada tukia, myös kehittämällä viranomaisten valmiuksia ja taitoja. Tarvitaan myös tiedotuskampanjoita ja maan laajuisia erityisiä neuvontapalveluja, joilla varmistetaan, että kansalaiset ovat tietoisia energiankulutuksen vähentämisen tarpeesta ja siihen liittyvistä hyödyistä, sekä autetaan yksilöitä ja teollisuutta saamaan tukia helposti. Lisäksi Tšekin on vauhditettava sellaisten työntekijöiden täydennys- ja uudelleen koulutusta, joilla ei tällä hetkellä ole tarvittavia taitoja rakennusten perusparannuksiin.
- (36) Tšekin altistumista fossiilisiin polttoaineisiin liittyvälle riskille voidaan vähentää myös siirtymällä päästöttömään raideliikenteeseen ja muihin päästöttömän liikkumisen muotoihin. Päästöttömien ajoneuvojen ja tulevaisuuteen suuntautuvan suuren kapasiteetin lataus- ja tankkausinfrastruktuurin käyttöönotto on kuitenkin ollut heikkoa. Sääntelypuolella puhdasta liikkumista koskevan kansallisen toimintasuunnitelman ja siihen liittyvien sääntelymuutosten tarkistamisen olisi toimittava lähtökohtana sille, että luodaan suotuisat olosuhteet päästöttömään liikkumiseen siirtymiselle ja poistetaan siihen liittyviä esteitä.

- (37) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollatekniologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleen koulutustoimenpiteet ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleen kohdentamisen edistämiseksi. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa eniten. Vuonna 2022 Tšekissä raportoitiin työvoimapulasta seitsemässä ammatissa, joissa tarvitaan vihreän siirtymän edellyttämiä erityistaitoja (esimerkiksi putkiasentajat, putkihitsaajat, sähköasentajat ja sähkölaiteasentajat).¹⁹
- (38) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 lähentymisohjelman komission tekemän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto²⁰ ilmenee suosituksesta 1,

---

¹⁹ Tiedot perustuvat Euroopan työviranomaisen laatimaan Euroopan työnvälitysverkoston (EURES) raporttiin ”Report on labour shortages and surpluses 2022” eli EURES-verkoston kansallisten koordinoitavien toimittamien tietoihin. Taito- ja osaamisvaatimukset perustuvat eurooppalaisen taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokituksen (ESCO) vihreää siirtymää koskevien taitojen luokitukseen. Esimerkit on analysoitu sen perusteella, mikä on ESCOn vihreää siirtymää koskevien taitojen osuus asiaan liittyvillä toimialoilla. Tiedot eivät ole vertailukelpoisia maiden välillä, ja ne kattavat useita eri toimialoja.

²⁰ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiaturvatoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024; jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;

varmistaa finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun vuonna 2024 enintään 6,0 prosenttiin²¹;

jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;

noudattaa vuoden 2024 jälkeen edelleen asteittaiseen ja kestäväan vakauttamiseen tähtäävää julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategiaa yhdistettynä investointeihin ja uudistuksiin, joilla edistetään voimakkaampaa kestäväa kasvua, jotta saavutetaan maltillinen julkisen talouden keskipitkän aikavälin rahoitusasema;

varmistaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyuden, myös eläkejärjestelmän kestävyuden;

2. vauhdittaa elpymis- ja palautumissuunnitelmansa täytäntöönpanoa myös varmistamalla riittävät hallinnolliset valmiudet ja viimeistelee lisäyksen, REPowerEU-luku mukaan luettuna, ripeästi, jotta sen täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti; jatkaa koheesiopolitiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;
3. lisää sosiaalisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa muun muassa hyväksymällä erityisen lainsäädäntökehyksen, parantamalla eri julkisten elinten välistä koordinaatiota ja luomalla kannustimia uusien asuntojen rakentamiseen ja olemassa olevien asuntojen kunnostamiseen;

---

²¹ Tämän arvioidaan vastaavan rakenteellisessa rahoitusasemassa vähintään 0,5 prosentin vuotuista parannusta suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kuten johdanto-osan 24 kappaleessa todetaan.

4. vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista; lisää uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa tekemällä lisäinvestointeja sähköverkkoihin ja ottamalla suoraan käyttöön uusiutuvan energian kapasiteettia; yksinkertaistaa uusiutuvia energialähteitä koskevia lupamenettelyjä ja mukauttaa verkkoa uusiutuvien energialähteiden saatavuuden parantamiseksi lisä uudistuksilla siten, että poistetaan pienimuotoista uusiutuvaa energiaa koskevia rajoituksia ja otetaan käyttöön keskitetty palvelupiste, edistetään verkon joustavuutta sekä luodaan suotuisat olosuhteet energiayhteisöille; parantaa kaukolämpöjärjestelmien ja rakennuskannan energiatehokkuutta luomalla kannustimia pitkälle meneviin perusparannuksiin ja uusiutuvien lämmönlähteiden käyttöön, helpottamalla sekä kotitalouksien että teollisuuden hallinnollisia mahdollisuuksia saada tukia ja kehittämällä viranomaisten valmiuksia ja osaamista; edistää päästöttömien ajoneuvojen käyttöönottoa ja suuren kapasiteetin lataus- ja tankkausinfrastruktuurin saatavuutta uusilla uudistuksilla, joilla luodaan suotuisat olosuhteet ajoneuvojen ja infrastruktuurin käyttöönotolle ja poistetaan nykyisiä siihen liittyviä esteitä; lisää panostusta politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän edellyttämien taitojen ja osaamisen tuottaminen ja hankkiminen.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja